

ДОДЕРЖАННЯ ВИМОГ ОФОРМЛЕННЯ РУКОПИСІВ – ЗАПОРУКА ПІДВИЩЕННЯ РЕЙТИНГУ ЖУРНАЛУ

Авторитет вченого визначається науковим рівнем результатів його теоретичних і практичних досліджень та засвідчується відповідною реакцією на них колег-науковців. Цю реакцію можна очікувати лише за умови, що досягнуті результати стануть – завдяки різним засобам інформацій (зокрема, науковим журналам) – відомі світовій науковій спільноті.

Саме наукові журнали мають бути посередником між автором та читачем – потенційним оцінювачем оприлюднених праць. Для повноцінного виконання цієї функції журнал повинен входити до міжнародного кола періодичних наукових видань та бути представленим у відомих системах реферування – базах наукових статей у мережі Internet. Тільки за таких умов наукові здобутки вченого – автора статті – перестають бути "річчю у собі", а стають "видимі і відомі" науковому світу. Тільки у цьому випадку можна очікувати повноцінного цитування – появи загальноприйнятих посилань на певну роботу інших науковців у журналах, що також представлені у знаних (всесвітньо відомих) базах даних.

Журнал "Технічна електродинаміка" ("ТЕ") видається з 1979 року (загалом дотепер вийшло з друку 193 номерів) і має напрацьований авторитет у наукових колах. Завдяки цьому "ТЕ" входить до переліку фахових видань України; він представлений у всіх національних системах реферування – загальнодержавному депозитарії "Наукова періодика України", загальнодержавній реферативній базі даних "Україніка наукова" (реферативний журнал "Джерело") та науковій електронній бібліотеці періодичних видань України (NASPLIB).

З метою подальшого підвищення рейтингу "ТЕ", а, відтак, і наукового рейтингу його дописувачів, редакційна колегія журналу виконала останнім часом велику різнопланову роботу, зокрема:

- створено повноцінний двомовний (українська, англійська) сайт "ТЕ" в Internet (www.techned.org.ua);
- створено авторитетну міжнародну редакційну раду;
- розроблено оновлені вимоги до рукописів, що подаються до "ТЕ", у відповідності з діючими типовими міжнародними нормами, які суворо контролюються при подачі матеріалів до редакції;
- введено в обіг тримовний інформаційний буклет "ТЕ" з повною інформацією для читачів – потенційних авторів.

Все це дозволило забезпечити реферування "ТЕ" у науковій електронній бібліотеці Росії (ELIBRARY) і реферативному журналі "РЖ" ВІНІТІ РАН (Росія, Москва) та подати вмотивовані пропозиції щодо включення "ТЕ" до інших авторитетних баз даних, зокрема, до відомої міжнародної бази даних (БД) SCOPUS та БД INDEX COPERNICUS.

Наступні кроки на цьому шляху неможливі без **підвищення якості представлення рукописів**, що подаються до "ТЕ", тому дописувачам необхідно звернути особливу увагу на такі положення.

ЗАГОЛОВКИ СТАТЕЙ АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ

Для всіх журналів без винятку існують вимоги, які пред'являються міжнародними базами даних щодо заголовків статей:

- заголовки наукових статей повинні бути інформативними (Web of Science цю вимогу розглядає в експертній системі як одне з основних);
- у заголовках можна використовувати тільки загальноприйняті скорочення;
- у перекладі заголовків статей англійською не допускається будь-яких транслітерацій з української (російської) мови, крім назв, що не перекладаються, власних імен, приладів та інших об'єктів, які мають власні назви; також не використовується сленг, відомий тільки українсько-російськомовним спеціалістам.

Це також стосується авторських резюме (анотацій) та ключових слів.

АВТОРСЬКІ РЕЗЮМЕ (АНОТАЦІЇ) АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ

Якісне представлення анотацій до статей англійською мовою є суттєвою проблемою для наших авторів.

Необхідно зауважити, що **анотації (реферати, авторські резюме) англійською у наших виданнях є для закордонних вчених і спеціалістів основним і, як правило, єдиним джерелом інформації щодо змісту статті та викладених у ній результатів досліджень.** Іноземні спеціалісти по анотації оцінюють науковий ступінь публікації, виявляють свою зацікавленість даною роботою вченого, можуть використати її у своїх публікаціях та зробити на неї посилання, розгорнути дискусію з автором, запросити повний текст статті і т.п. Анотація англійською за об'ємом може бути більшою за анотацію українською (російською) мовою, оскільки за нею друкується повний текст тією ж мовою.

Реферат та анотація виконують наступні функції: дають можливість визначити основний зміст (**суть**) документа і вирішити, чи звертатися до повного тексту статті; використовуються в інформаційних, зокрема, автоматизованих системах для пошуку (**конкретних**) документів та інформації.

Текст авторського резюме (реферата) повинен бути лаконічним і чітким, вільним від другої рядної інформації, вирізнятися переконливістю формулювань.

Об'єм реферату повинен містити мінімум 100–250 слів (приблизно 800 знаків).

Обов'язкові вимоги до анотацій англійською мовою:

- **інформативність** (не вживати загальних слів);
- **оригінальність** (не бути "сліпим" перекладом російськомовної анотації);
- **змістовність** (відображати основний зміст статті та результати досліджень);
- **структурованість** (дотримуватися логіки викладення матеріалів як у статті);
- **«англомовність»** (переклад виконується грамотною англійською мовою): текст повинен

бути зв'язним з використанням слів «отже», «більш того», «наприклад», «у результаті» і т.п. («consequently», «moreover», «for example», «the benefits of this study», «as a result» etc.); необхідно застосовувати активний, а не пасивний стан, тобто "The study tested", а не "It was tested in this study" (найчастіша помилка); слід застосовувати термінологію, яка характерна для іноземних спеціальних текстів. Необхідно додержуватися єдності термінології в межах реферату.

В анотаціях, які складають наші автори, припускаються найелементарніші помилки. Частіше за все анотації представляють собою безпосередній переклад російськомовного варіанту, містять загальні нічого не значимі слова, що збільшують об'єм, проте не сприяють розкриттю змісту та суті статті. Ще частіше об'єм анотації складає лише декілька рядків (3–5). При перекладі анотацій не використовується англомова спеціальна термінологія, що ускладнює розуміння тексту закордонними спеціалістами. У закордонній БД представлення анотації з такими порушеннями абсолютно неприпустимо.

Досвід показує, що найскладніше для наших авторів при підготовці анотації – представити стисло результати своєї роботи. Тому одним із перевірених варіантів анотації є стисле повторення у ній структури статті, яка включає вступ, мету, задачі, методи, результати, висновок. Такий спосіб складання анотацій отримав розповсюдження і у закордонних журналах.

Відомості, що містяться у заголовку статті, не повинні повторюватися у тексті реферату. Слід уникати зайвих вступних фраз (наприклад, "автор статті розглядає..."). Історичні справки, якщо вони не відображають основний зміст документа, опис раніше опублікованих робіт і загальновідомі положення в рефераті не наводяться.

Слід особливо підкреслити, що авторське резюме призначено виконувати функцію незалежного від статті джерела інформації.

ПРИЗВИЩА АВТОРІВ

Прізвища авторів статей представляються в одній із прийнятих міжнародних систем транслітерації. У той самий час довільний вибір транслітерації кожною редакцією (видавництвом або самим автором) неминуче призводить до різноманіття варіантів представлення прізвища одного автора і в результаті ускладнює його ідентифікацію та об'єднання даних про його публікації та цитування під одним профілем (ідентифікатором – ID автора).

Редакція "ТЕ" вимагає використовувати наступні системи транслітерації: з української – Постанова Кабінету міністрів №55 від 27.01.2010 "Про впорядкування транслітерації...", з російської – "Система Библиотеки Конгресса США".

Щоб більш повно и коректно був створений профіль (ідентифікатор) автора, дуже важливо дотримуватися зазначення одного і того самого місця роботи автора у різних публікаціях, тому, що дані щодо належності організації (афілірування) є однією з основних найвизначніших ознак для іден-

тифікації автора. Відсутність даних про афілірування призведе до втрати статей у профілі автора, а зазначення різних місць роботи – до дублювання профілів, якщо в одному профілі не вказані всі можливі місця роботи автора. До дублювання профілів одного автора, перш за все, призводить зазначення прізвища у різних системах транслітерації. (Профіль автора створюється автоматично при співпадінні всіх його даних по 2-х публікаціях).

НАЗВА ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ВІДОМСТВА

Назва організації у БД використовується для ідентифікації авторів, створення їхніх профілів і профілів організацій. Дані про публікації авторів, пов'язаних з конкретними організаціями, у всьому світі використовуються для одержання повної інформації щодо наукової діяльності організацій (і у цілому країни). Профіль організації включає суттєвий перелік відомостей: адресу організації, кількість публікацій, число авторів, всі статті, перелік джерел (журналів), де друкувалися автори даної організації, тематика публікацій та назви інших організацій, з якими співпрацюють автори даної організації.

Тому для українських журналів, наукових організацій та авторів важливо виробити і дотримуватися єдиних вимог представлення даних про афілірування авторів.

Використання загальноприйнятого перекладного варіанту назви організації вважається найбільш доцільним. Застосування у статті офіційної, без скорочень, назви організації англійською мовою дозволить найбільш точно ідентифікувати приналежність авторів, буде запобігати втраті статей у системі аналізу організацій та авторів. Насамперед, це стосується назв університетів та інших учбових закладів, академічних і галузевих інститутів. Це дозволить також уникнути розбіжностей між варіантами назв організацій у зарубіжних, російськомовних журналах та тих, що перекладаються.

Застосування скорочень або аббревіатур також призводить до втрати статей при обліку публікацій організацій, особливо якщо аббревіатури не належать до загальноприйнятих.

Багато вказувати в назві організації її відомство за приналежністю. На відомства також створюються профілі. Однак відомості про відомства у статтях представляються не завжди, тому і їхні профілі недостатньо повні. Це стосується, у тому числі, Національної академії наук України.

Необхідно користуватися таким правилом написання назв організацій англійською мовою: всі значимі слова (крім артиклів та прийменників) повинні починатися з великої літери. Зовсім неприпустимо написання одних значимих слів з великої літери, інших – з малої.

ПРИСТАТЕЙНІ СПИСКИ ЛІТЕРАТУРИ

Подання українських та російських джерел у списках літератури латиницею – окрема складна проблема.

Навіщо потрібні пристатейні списки в аналітичній системі SCOPUS та інших БД, їхнє правильне представлення, і що з бібліографічного опису джерела є основним?

Можливості даної конкретної системи (наприклад, SCOPUS) дозволяють проводити такі дослідження: за посиланнями оцінювати значення і визнання робіт конкретних авторів, науковий рівень журналів, організацій та країн у цілому, визначати актуальність наукових напрямків і проблем, виявляти їхні “точки” росту та падіння і т.п. Тому у всьому світі до цієї складової наукових статей пред'являються високі вимоги. Крім того слід зазначити, що посилання на публікацію у науковій статті, що рецензується, є одним з головних показників якості або, принаймні, популярності цієї публікації. А стаття з представницьким списком літератури демонструє професійний кругозір та якісний рівень досліджень її авторів.

Правильне описання джерел, на які посилаються автори, у списках літератури є запорукою того, що цитовану публікацію буде враховано при оцінці наукової діяльності її авторів, а отже і організації, регіона, країни. За цитуванням журналу визначається його науковий рівень, авторитетність, ефективність діяльності його редакційної ради і т.п. Тому найбільш значимими складовими у бібліографічних посиланнях є прізвища авторів та назви журналів. Причому, для того, щоб усі автори публікації були враховані у системі, необхідно в описання статті вносити всіх авторів, не скорочуючи їхньої кількості. Назва статті повинна бути зрозумілою не тільки україномовному спеціалісту, але і його іноземному колезі.

Для україномовних статей з журналів, збірників, конференцій можна навести варіант структури бібліографічного посилання:

– автори (транслітерація), переклад назви статті англійською мовою, назва джерела (транслітерація), вихідні дані, у дужках – зазначення мови, якою написана стаття.

Список літератури (References) для SCOPUS та інших закордонних БД наводиться повністю окремим блоком, повторюючи список літератури до україно- або російськомовної частини, незалежно від того, містяться у ньому чи ні іноземні джерела. Якщо у списку є посилання на іноземні публікації, вони повністю повторюються у списку, який створюється у романському алфавіті.

Найбільш точну ідентифікацію статей з електронних журналів можна отримати, якщо вказати унікальний ідентифікатор, яким користуються практично всі провідні закордонні журнали для ідентифікації своїх статей (Digital Object Identifier – DOI), у тому числі і російські журнали, що перекладаються англійською мовою. Система DOI є міжнародним ISO стандартом (<http://www.doi.org/>). Тому за наявності в статті DOI, у списку літератури бажано вказувати її ідентифікатор, і тоді, коли навіть бібліографічний опис був неточним, посилання на статтю буде однозначно правильно встановлено.

Приклад оформлення бібліографічних посилань

1. Авраменко В.М., Аристов Ю.В., Васецький Ю.М., Мазуренко І.Л., Черненко П.О. Деякі області ефективного використання надпровідних індуктивних накопичувачів енергії (НППН) в енергетичних системах України // Техн. електродинаміка. – 2008. – №3. – С. 43–48.
2. Божко С.В. Применение сверхпроводящих накопителей электромагнитной энергии при решении задач повышения устойчивости энергосистем и улучшения качества электроэнергии // Промелектро. – 2002. – №4. – С. 40–44.
3. Васецький Ю.М. Концепция тороидального индуктивного накопителя энергии со стяжками внутри тора для компенсации электродинамических сил в катушках // Відновлювана енергетика. – 2005. – №2. – С. 100–107.
4. Велихов Е.П., Глухих В.А. Импульсные источники энергии для исследовательских термоядерных установок и реакторов // Физика и техника мощных импульсных систем. – М.: Энергоатомиздат, 1987. – С. 3–20.

1. Avramenko V.M., Aristov Yu.V., Vasetskyi Yu.M., Mazurenko I.L., Chernenko P.O. Some fields of effective use of superconducting magnetic energy storage (SMES) in power systems of Ukraine // Tekhnichna elektrodynamika. – 2008. – №3. – P. 43–48. (Ukr)
2. Bozhko S.V. Application of superconducting magnetic energy storage for solving problems of improvements of sustainability of power systems and electric power quality // Promelektro. – 2002. – № 4. – P. 40–44. (Rus)
3. Vasetskii Yu.M. The concept of toroidal magnetic energy storage with spokes inside of torus to compensate for the electrodynamic forces in the coils // Vidnovliuvana enerhetyka. – 2005. – № 2. – P. 100–107. (Rus)
4. Velikhov E.P., Glukhikh V.A. Pulse energy sources for research fusion devices and reactors / Fizika i tekhnika impulsnykh sistem. – Moskva: Energoatomizdat, 1987. – P. 3–20. (Rus)

Таким чином, підвищення рейтингу журналу – це дзеркальне відображення якості та додержання вимог оформлення рукописів.

*З впевненістю у взаєморозумінні та злагодженій співпраці –
редакція журналу "Технічна електродинаміка"*